OFFERYNNAU STATUDOL CYMRU

2009 Rhif 779 (Cy.67)

Y GWASANAETH IECHYD GWLADOL, CYMRU

Rheoliadau Byrddau Iechyd Lleol (Cyfansoddiad, Aelodaeth a Gweithdrefnau) (Cymru) 2009

Gwnaed - - - -	*24 Mawrth 2009*
Gosodwyd gerbron Cynulliad Cenedlaethol Cymru - -	*25 Mawrth 2009*
Yn dod i rym - -	*1 Mehefin 2009*

Mae Gweinidogion Cymru, drwy arfer y pwerau a roddwyd iddynt gan adrannau 12(3), a 13(2) a (4) o Ddeddf y Gwasanaeth Iechyd Gwladol (Cymru) 2006 a pharagraffau 4(1), 2 a 7(3) o Atodlen 2 iddi(**1**) ac ar ôl ymgynghori'n unol â pharagraff 7(4) o Atodlen 2 i'r Ddeddf honno, yn gwneud y Rheoliadau canlynol.

RHAN 1

Rhagarweiniad

Enwi, cychwyn a chymhwyso

1. Enw'r Rheoliadau hyn yw Rheoliadau Byrddau Iechyd Lleol (Cyfansoddiad, Aelodaeth a Gweithdrefnau) (Cymru) 2009 a deuant i rym ar 1 Mehefin 2009.

Dehongli

2. Mae i'r geiriau a'r ymadroddion a ganlyn yr ystyron canlynol—

Ystyr "aelod" ("*member*") yw cadeirydd, is-gadeirydd neu swyddog-aelod Bwrdd, neu aelod nad yw'n swyddog i Fwrdd;

ystyr "aelod cyswllt" ("*associate member*") yw person a benodwyd yn unol â rheoliad 4(3) neu 4(4);

ystyr "aelod nad yw'n swyddog" ("*non-officer member*") yw aelod Bwrdd sy'n dal unrhyw swydd a nodir yn rheoliad 3(4);

(**1**) 2006 p.42.

ystyr "ardal y Bwrdd" ("*Board's area*") yw'r ardal y mae Bwrdd wedi'i sefydlu ar ei chyfer fel a nodir—

(a) yng Ngorchymyn Byrddau Iechyd Lleol (Sefydlu a Diddymu) (Cymru) 2009(**2**);

(b) o ran Bwrdd Iechyd Lleol Powys, yng Ngorchymyn Byrddau Iechyd Lleol (Sefydlu) (Cymru) 2003(**3**),

oherwydd caniateir i ardal o'r fath gael ei hamrywio o bryd i'w gilydd;

ystyr "awdurdod lleol" ("*local authority*") yw cyngor sir neu gyngor bwrdeistref sirol yng Nghymru;

ystyr "Bwrdd" ("*Board*") yw Bwrdd Iechyd Lleol;

ystyr "corff gwasanaeth iechyd" ("*health service body*") yw Awdurdod Iechyd Arbennig, Awdurdod Iechyd Strategol, Bwrdd Iechyd Lleol, Ymddiriedolaeth GIG, Ymddiriedolaeth Sefydledig GIG neu Ymddiriedolaeth Gofal Sylfaenol;

ystyr "cyfnod cysgodol" ("*shadow period*") yw'r cyfnod rhwng y dyddiad y daw'r Rheoliadau hyn i rym ac 1 Hydref 2009;

ystyr "y Ddeddf" ("*the Act*") yw Deddf y Gwasanaeth Iechyd Gwladol (Cymru) 2006;

mae i "sefydliadau gwirfoddol" yr ystyr a briodolir i "*voluntary organisations*" yn adran 206(1) o'r Ddeddf;

ystyr "swyddog-aelod" ("*officer member*") yw aelod Bwrdd sy'n dal unrhyw swydd a nodir yn rheoliad 3(2);

mae i'r term "undeb llafur" yr ystyr a bennir i "*trade union*" yn adran 1 o Ddeddf Undebau Llafur a Chysylltiadau Cyflogaeth (Cydgrynhoi) 1992(**4**) ac hwnnw'n undeb llafur sydd wedi'i gofrestru ar y rhestr o undebau llafur a ddelir gan y Swyddog Ardystio yn unol ag adran 2 o'r Ddeddf honno.

RHAN 2

Aelodaeth

Aelodaeth o Fyrddau Iechyd Lleol

3.—(1) Mae aelodau o'r Bwrdd yn cynnwys—

(a) cadeirydd;

(b) is-gadeirydd;

(c) swyddog-aelodau; ac

(ch) aelodau nad ydynt yn swyddogion.

(2) Mae'r swyddog-aelodau yn cynnwys y—

(a) prif swyddog;

(b) swyddog meddygol;

(c) swyddog cyllid;

(ch) swyddog nyrsio;

(d) swyddog sy'n gyfrifol am ddarparu'r canlynol—

(**2**) O.S. 2009 Rhif 778 (Cy.66).
(**3**) O.S. 2003 Rhif 148 (Cy.18), fel y'i diwygiwyd gan O.S. 2009/778 (Cy.66).
(**4**) 1992 p. 52

(i) gwasanaethau gofal sylfaenol;

(ii) gwasanaethau gofal cymunedol; a

(iii) gwasanaethau iechyd meddwl.

(dd) swyddog sy'n gyfrifol am ddatblygu'r gweithlu a datblygu sefydliadol;

(e) swyddog sy'n gyfrifol am iechyd y cyhoedd;

(f) swyddog sy'n gyfrifol am y cynllunio strategol a gweithredol i ddarparu gwasanaethau iechyd;

(g) Swyddog sy'n gyfrifol am therapïau a gwyddor iechyd.

(3) Bydd gan y swyddog-aelodau ym mharagraff 2 unrhyw gyfrifoldebau eraill a ragnodir gan y Bwrdd.

(4) Mae naw o aelodau nad ydynt yn swyddogion a rhaid iddynt gynnwys—

(a) aelod awdurdod lleol;

(b) aelod sefydliad gwirfoddol;

(c) aelod undeb llafur;

(ch) person sy'n dal swydd mewn prifysgol sy'n gysylltiedig ag iechyd.

(5) Yn ychwanegol, caniateir i aelodau cyswllt gael eu penodi'n unol â rheoliad 4(3) a (4).

Penodi aelodau Bwrdd Iechyd Lleol

4.—(1) Mae'r cadeirydd, yr is-gadeirydd a'r aelodau nad ydynt yn swyddogion yn cael eu penodi gan Weinidogion Cymru.

(2) Mae'r swyddog-aelodau yn cael eu penodi gan y Bwrdd.

(3) Caiff Gweinidogion Cymru benodi dim mwy na thri aelod cyswllt.

(4) Os yw'r Bwrdd yn barnu ei bod yn angenrheidiol neu'n hwylus er mwyn cyflawni unrhyw un o'i swyddogaethau, caiff benodi un aelod cyswllt.

(5) Cyn gwneud penodiad yn unol â pharagraff (4), rhaid i'r Bwrdd fod wedi cael cydsyniad ysgrifenedig gan Weinidogion Cymru.

(6) Pan fo'r Bwrdd yn gwneud penodiad yn unol â pharagraffau (2) neu (4), rhaid iddo roi sylw i unrhyw ganllawiau a ddyroddir gan Weinidogion Cymru o bryd i'w gilydd ynghylch penodiadau.

(7) Bydd penodiadau a wneir yn unol â pharagraff (1) yn unol â darpariaethau yn Atodlen (1) (pan fônt yn gymwys).

(8) Pan fo person yn cael ei benodi'n unol â pharagraffau (1), (3) a (4), rhaid rhoi sylw i'r angen i hyrwyddo amrywiaeth yn y rhychwant o bersonau y caniateir eu penodi ac i sicrhau eu bod yn cynrychioli buddiannau'r gymuned yn ardal y Bwrdd.

(9) Caiff pob awdurdod lleol yn ardal y Bwrdd enwebu dau berson a chaiff Gweinidogion Cymru ddewis person o blith y personau a enwebir i fod yn aelod awdurdod lleol o dan reoliad 3(4)(a).

(10) Caiff y brifysgol yn ngholofn 1 o Atodlen 4 enwebu dau berson a chaiff Gweinidogion Cymru ddewis person o blith y personau hynny a enwebir i fod yn aelod prifysgol o dan reoliad 3(4)(ch) ar gyfer y Bwrdd Iechyd Lleol sydd wedi'i neilltuo iddi yng ngholofn 2 o Atodlen 4.

Y gofynion o ran cymhwystra i fod yn aelod o Fwrdd Iechyd Lleol

5. Cyn y caniateir i unrhyw berson gael ei benodi'n aelod neu'n aelod cyswllt, rhaid iddo fodloni'r gofynion perthnasol o ran cymhwystra yn Atodlen 2 a pharhau i gyflawni'r gofynion perthnasol tra bo'n dal y swydd honno.

Deiliadaeth swydd cadeirydd, is-gadeirydd, aelodau nad ydynt yn swyddogion ac aelodau cyswllt

6.—(1) Mae'r rheoliad hwn yn gymwys i unrhyw berson a benodir—

(a) yn gadeirydd, yn is-gadeirydd neu'n aelod nad yw'n swyddog; neu

(b) yn aelod cyswllt sy'n cael ei benodi gan Weinidogion Cymru yn unol â rheoliad 4(3).

(2) Yn ddarostyngedig i'r Rheoliadau hyn, bydd aelod neu aelod cyswllt yn dal ac yn gadael swydd yn unol â thelerau ei benodiad.

(3) Caniateir i aelod neu aelod cyswllt gael ei benodi am gyfnod nad yw'n hwy na phedair blynedd.

(4) Yn ddarostyngedig i baragraff (5), caniateir i aelod neu aelod cyswllt, pan fydd ei gyfnod yn ei swydd wedi dod i ben, gael ei ailbenodi'n unol â rheoliadau 4(1) neu 4(3).

(5) Ni chaiff person ddal swydd fel aelod nac fel aelod cyswllt i'r un Bwrdd am gyfnod cyfan o fwy nag wyth mlynedd.

Deiliadaeth swydd aelodau cyswllt a benodir gan y Bwrdd

7.—(1) Mae'r rheoliad hwn yn gymwys i unrhyw berson a benodir yn aelod cyswllt gan y Bwrdd yn unol â rheoliad 4(4).

(2) Yn ddarostyngedig i'r Rheoliadau hyn, mae aelod cyswllt yn dal a gadael swydd yn unol â thelerau ei benodiad.

(3) Caniateir i aelod cyswllt gael ei benodi am gyfnod nad yw'n hwy na blwyddyn.

(4) Yn ddarostyngedig i baragraff (5), caniateir i aelod cyswllt, pan fydd ei gyfnod yn ei swydd wedi dod i ben, gael ei ailbenodi'n unol â rheoliad 4(4).

(5) Ni chaiff person ddal swydd fel aelod cyswllt i'r un Bwrdd am gyfnod cyfan o fwy na phedair blynedd.

Terfynu penodiad swyddog-aelodau a'u hatal dros dro

8.—(1) Caiff y cadeirydd, yr is-gadeirydd a'r aelodau nad ydynt yn swyddogion symud swyddog-aelod o'i swydd ar unwaith—

(a) os ydynt o'r farn nad yw er budd y Bwrdd i berson sy'n swyddog-aelod barhau i ddal swydd fel aelod; neu

(b) os ydynt, ar ôl cael eu hysbysu gan swyddog-aelodau yn unol â pharagraff (2), o'r farn nad yw er budd y Bwrdd i berson sy'n swyddog-aelod barhau ei ddal swydd fel aelod.

(2) Os bydd yr holl swyddog-aelodau (ac eithrio swyddog-aelod sy'n destun hysbysiad i'r cadeirydd o dan y paragraff hwn) o'r farn na ddylai person sy'n swyddog-aelod barhau i ddal swydd fel aelod, cânt hysbysu'r Bwrdd.

(3) Pan fo'r cadeirydd, yr is-gadeirydd a'r aelodau nad ydynt yn swyddogion yn symud person o swydd yn unol â pharagraff (1) neu, ar ôl iddynt gael eu hysbysu gan y swyddog-aelodau yn unol â pharagraff (2), yn penderfynu y dylai person barhau i ddal swydd, rhaid iddynt hysbysu Gweinidogion Cymru ar unwaith mewn ysgrifen, gan ddatgan y rhesymau dros eu penderfyniad.

(4) Pan fo person wedi'i benodi i fod yn swyddog-aelod, a'i bod yn dod i sylw'r cadeirydd, yr is-gadeirydd neu unrhyw aelod nad yw'n swyddog fod y person —

(a) wedi dod yn anghymwys i gael ei benodi o dan Atodlen 2; neu

(b) adeg ei benodi, yn anghymwys i gael ei benodi o dan Atodlen 2.

rhaid iddynt hysbysu'r Bwrdd ar unwaith a rhaid i'r cadeirydd hysbysu'r swyddog-aelod hwnnw a Gweinidogion Cymru ar unwaith mewn ysgrifen o'r anghymhwystra hwnnw.

(5) Rhaid i swyddog-aelod hysbysu'r Bwrdd ar unwaith os daw'n anghymwys o dan Atodlen 2.

(6) Pan fo hysbysiad wedi'i roi'n unol â pharagraff (4), rhaid i'r cadeirydd, yr is-gadeirydd a'r aelodau nad ydynt yn swyddogion symud y person hwnnw o'r swydd a bydd y person hwnnw'n peidio â gweithredu fel swyddog-aelod.

(7) Os yw'n ymddangos i'r cadeirydd, yr is-gadeirydd a'r aelodau nad ydynt yn swyddogion fod swyddog-aelod wedi methu â chydymffurfio â rheoliad 17, caniateir iddynt symud y person hwnnw o'r swydd a bydd y person hwnnw'n peidio â gweithredu fel swyddog-aelod.

(8) Pan fo swyddog-aelod wedi'i symud o'i swydd yn unol â pharagraffau (6) a (7), rhaid i'r cadeirydd hysbysu Gweinidogion Cymru o hynny ar unwaith.

(9) Os bydd person sy'n swyddog-aelod wedi methu â bod yn bresennol mewn unrhyw gyfarfod y Bwrdd am gyfnod o chwe mis neu fwy, rhaid i'r cadeirydd, yr is-gadeirydd a'r aelodau nad ydynt yn swyddogion symud y person hwnnw o'r swydd oni chânt eu bodloni—

(a) bod achos rhesymol dros yr absenoldeb; a

(b) y bydd y person yn gallu bod yn bresennol mewn cyfryw gyfarfodydd ac o fewn unrhyw gyfnod y bydd y cadeirydd, yr is-gadeirydd a'r aelodau nad ydynt yn swyddogion yn credu sy'n rhesymol.

Atal swyddog-aelodau dros dro

9.—(1) Cyn penderfynu a ddylid symud person o swydd yn unol â rheoliad 8, caiff y cadeirydd, yr is-gadeirydd a'r aelodau nad ydynt yn swyddogion, os byddant yn credu ei bod yn briodol gwneud hynny, atal dros dro ddeiliadaeth swydd swyddog-aelod am unrhyw gyfnod y maent yn credu ei fod yn rhesymol.

(2) Pan fo swyddog-aelod wedi'i atal dros dro yn unol â pharagraff (1), rhaid i'r cadeirydd, yr is-gadeirydd a'r aelodau nad ydynt yn swyddogion hysbysu'r aelod hwnnw a Gweinidogion Cymru ar unwaith mewn ysgrifen, gan ddatgan y rhesymau dros ei atal dros dro.

(3) Ni chaiff swyddog-aelod y mae ei ddeiliadaeth swydd wedi'i hatal dros dro gyflawni swyddogaethau unrhyw aelod o'r Bwrdd.

Terfynu penodiad aelodau ac aelodau cyswllt a benodwyd gan Weinidogion Cymru

10.—(1) Mae'r rheoliad hwn yn gymwys i unrhyw berson a benodir—

(a) yn gadeirydd;

(b) yn is-gadeirydd;

(c) yn aelod nad yw'n swyddog;

(ch) yn aelod cyswllt sy'n cael ei benodi gan Weinidogion Cymru yn unol â rheoliad 4(3).

(2) Caiff Gweinidogion Cymru symud person o swydd ar unwaith os byddant yn penderfynu —

(a) nad yw er budd y gwasanaeth iechyd yn yr ardal y mae'r Bwrdd yn gweithredu ar ei chyfer; neu

(b) nad yw'n gydnaws â rheoli Bwrdd yn dda,

i'r person hwnnw barhau i ddal swydd.

(3) Os daw i sylw Gweinidogion Cymru fod person a benodwyd wedi dod yn anghymwys o dan Atodlen 2 neu wedi methu â chydymffurfio â rheoliad 17, caiff Gweinidogion Cymru ei symud o'r swydd honno.

(4) Rhaid i berson a benodir hysbysu'r Bwrdd ar unwaith os daw'n anghymwys o dan Atodlen 2.